

φρόνησις, -εως, ἡ (φρονέω)· **I. 1.** σκέψη να κάνω κάτι, σκοπός, πρόθεση, σε Σοφ. **2.** αλαζονεία, σε Ευρ. **II.** φρονημάδα, σύνεση, σε Πλάτ. κ.λπ.

φρονητέον, ρημ. επίθ. του *φρονέω*, αυτό που πρέπει κανείς να σκεφτεί· *μέγα φρονητέον*, αυτό για το οποίο πρέπει να υπερηφανευτεί κάποιος, σε Ξεν.

φρόνιμος, -ον, I. αυτός που έχει σώας τας φρένας, φρόνιμος, συνετός, σε Σοφ.

II. ατάραχος, ακίνητος, φρόνιμος, σε Ξεν.· *τὸ φρόνιμον*, υπαρξη σύνεσης, στον ίδ. **III. 1.** σοφός, ευαίσθητος, συνετός, Λατ. *prudens*, σε Πλάτ. κ.λπ.· *τὸ φρόνιμον*, σύνεση, στον ίδ.· και σε πληθ., *ἄπορος ἐπὶ φρόνιμα*, στερημένος από μυαλό, σε Σοφ.· *φρονημώτατα λέγειν*, σε Ξεν. **2.** επίρρ. -μωσ, σε Αριστοφ., Πλάτ. κ.λπ.· *φρονημωσ ἔχειν*, σε Ξεν.· συγκρ. *φρονημώτερον*, σε Ισοκρ.

φρόνις, -εως, ἡ (φρήν), φρόνηση, σύνεση, *περίοιδε δίκας ἡδὲ φρόνιν ἄλλων*, (ο Νέστωρ) γνωρίζει καλά τις συνήθειες και τη φρόνηση των άλλων ανθρώπων, σε Ομήρ. Οδ.· *κατὰ φρόνιν ἤγαγε πολλή*, έφερε πολλή σύνεση από την Τροία, στο ίδ.

φρονούντως, επιρρ. μτχ. Ενεργ. ενεστ. του *φρονέω*, φρόνιμα, συνετά (με φρόνηση, με σύνεση), σε Σοφ.

φροντίζω, μέλ. Αττ. -ιῶ, αόρ. *ἀ' ἐφρόντισα*, παρακ. *πεφρόντικα*· **I.** απόλ., σκέφτομαι, συλλογίζομαι, μελετώ, μεριμνώ, φροντίζω, δίνω προσοχή, σε Θεογν., Ηρόδ., Αττ.· είμαι γεμάτος σκέψεις και ανησυχίες, *πεφρονητικός βλέπειν*, δείχνω σκεπτικός, σε Ευρ. **II.** με αντικ.· **1.** με αιτ. πράγμ., σκέφτομαι κάτι, εξετάζω, κρίνω, επινοώ, μηχανώμαι, σε Ηρόδ., Αττ.· ακολουθ. από εξαρτημένη πρόταση, οπότε το ρήμα τίθεται σε χρόνο μέλ., *φροντίζω τοῦτο, ὅπως μὴ λείψομαι*, σε Ηρόδ.· *φροντίζω πρὸς ἑωυτὸν ὡς δώσει*, στον ίδ.· *φροντίζω ὅπως...*, κάνω σκέψεις ή υπολογίζω πώς ένα πράγμα πρέπει να γίνει, σε Πλάτ. **2.** με γεν., σκέφτομαι για κάτι, δίνω προσοχή σε ένα πράγμα, ενδιαφέρομαι γι' αυτό, το υπολογίζω, κυρίως με άρν., *Περσέων οὐδὲν φροντίζω*, σε Ηρόδ.· *πενθέως οὐ φροντίδας*, σε Ευρ.· *οὐδὲ τῶν νόμων φροντίζουσι*, σε Πλάτ.· ομοίως με επίρρ. έχοντας αρνητική έννοια, *σμικρὸν φροντίζω Σωκράτους*, στον ίδ.· όμοια επίσης με πρόθ., *φροντίζω περί τινος*, ενδιαφέρομαι ή ανησυχώ για κάτι, σε Ηρόδ., Ξεν.· *μὴ φροντίσης*, μη δώσεις προσοχή, σε Αριστοφ.· *οὐ, μὰ Δι' οὐδ' ἐφρόντισα*, στον ίδ.

φροντίς, -ίδος, ἡ (φρονέω), **1.** σκέψη, φροντίδα, μέριμνα, προσοχή που εναποτίθεται σε κάποιο πρόσωπο ή πράγμα, με γεν., *φροντίσ' ἔχειν τινός*, σε Ευρ.· *ἐν φροντίδι εἶναι περί τινος*, σε Ηρόδ. **2.** απόλ., σκέψη, μέριμνα, σε Αισχύλ., Σοφ.· *ἐν φροντίδι μοι ἐγένετο (τὸ πῆγμα)*, σε Ηρόδ.· *ἐμβῆσαι τινα ἐς φροντίδα*, βάζω σε κάποιον μια σκέψη, στον ίδ. κ.λπ.· σε πληθ., σκέψεις, *αἱ δεύτεραί πως φροντίδες σοφώτεραι*, σε Ευρ. **3.** βαθιά σκέψη, φροντίδα, ενδιαφέρον, σε Αισχύλ.· *οὐ φροντίς Ἰπποκλείδη*, καμιά μέριμνα για τον Ιπποκλείδη, σε Ηρόδ.

φρόντισμα, -ατος, τό (φροντίζω), αυτό που σκέφτεται κάποιος, σκέψη, επίνοια, σε Αριστοφ.

φροντιστέον, ρημ. επίθ. του *φροντίζω*, αυτό που πρέπει να λάβει φροντίδα, σε Ευρ., Πλάτ.

φροντιστήριον, τό, μέρος για μελέτη, μελετητήριο, σχολείο, σε Αριστοφ., Λουκ.

φροντιστής, -οῦ, ὁ (φροντίζω), αυτός που σκέφτεται πολύ και σε βάθος, όπως ονομαζόταν ο Σωκράτης ειρωνικά από τον Αριστοφ.· ομοίως, *φροντιστής τῶν μετεώρων, τῶν οὐρανίων*, φιλόσοφος υπερφυσικῶν θεμάτων, σε Ξεν.· *μετέωρα φροντιστής*, σε Πλάτ.

φροντιστικός, -ή, -όν, σκεπτικός, σε Λουκ.· επίρρ. -κώς, σε Ξεν.

φροῦδος, -η, -ον και -ος, -ον (συνηρ. από *πρὸ ὁδοῦ*, όπως *φροίμιον* από *προοίμιον*): αυτός που αναχωρεί, αυτός που φεύγει (όπως ο Όμηρ. λέει *πρὸ ὁδοῦ ἐγένοντο*). **1.** λέγεται για πρόσωπα, αυτός που φεύγει, αυτός που το σκάει, που απομακρύνεται, σε Σοφ. κ.λπ. · με *μτχ.*, *φροῦδοί (εἰσι) διώκοντές σε*, έχουν φύγει για καταδίωξη, στον *ιδ.* · λέγεται για τους νεκρούς, *φροῦδος αὐτός εἶ θανών*, οι νεκροί έχουν φύγει, σε Σοφ., Ευρ. **2.** απολεσθείς, κατεστραμμένος, αβοήθητος, σε Ευρ. **II.** λέγεται για πράγματα, χαμένος, εξαφανισμένος, σε Σοφ., Ευρ. · *φροῦδη μὲν αὐδή φροῦδα δ' ἄρθρα*, έχουν φύγει, λείπουν, δηλ. αρνούνται να εκτελέσουν τη λειτουργία τους, σε Ευρ. **φρουρά, Ιων. -ρή, ἡ** (βλ. **φρουρός**), φύλαξη, παρακολούθηση, φυλακή, ως καθήκον, σε Ηρόδ., Αισχύλ. · *φρουρὰν ἄζηλον ὄχησω*, θα κρατήσω φύλαξη χωρίς φθόνο, σε Αισχύλ. · *φρουρὰ ὄμματος*, το παρατηρητικό μάτι μου, σε Σοφ. · *φρουρᾶς ἄδειν*, τραγουδώ ενόσω είμαι στη φρουρά, σε Αριστοφ. **2.** φυλακή, σε Πλάτ. **II. 1.** λέγεται για ανθρώπους, φρουρά, φρούρηση, φύλαξη, σε Ηρόδ., Αισχύλ. κ.λπ. · *ιδίως* λέγεται για τα σύνορα τα οποία φρουρούνταν από τις *περιπόλους*, σε Ξεν. **2.** στη Σπάρτη, σώμα ανδρών ορισμένο για στρατιωτική υπηρεσία, *φρουρὰν φαίνειν* (βλ. **φαίνω** Α. I. 5). **φρουραρχία, ἡ**, το αξίωμα ή η θέση του *φρουράρχου*, σε Ξεν. **φρούρ-αρχος, ὁ**, αυτός που διοικεί φρουρά ή φρούριο, σε Ξεν. **φρουρέω, αόρ. α' ἐφρούρησα** — Μέσ., μέλ. *-ήσομαι*, με Παθ. σημασία — Παθ., αόρ. *α' ἐφρουρήθην* · (*φρουρός*) · **I. 1.** κρατάω φρουρά ή φρούριο, σε Ηρόδ., Θουκ. **II. 1.** *μτβ.*, παρακολουθώ, φυλάσσω, σε Ηρόδ., Τραγ. κ.λπ. · *στόμα φρουρεῖν εὐφημον*, δηλ. μένω σιωπηλός, σε Ευρ. — Παθ., παρακολουθούμαι ή φυλάσσομαι, σε Ηρόδ., Τραγ. **2.** *τηρώ*, σε Ευρ. · *φρουρέω τὸ χρέος*, τηρώ το καθήκον μου, σε Σοφ. **III.** Μέσ., όπως *φυλάσσομαι*, προφυλάσσομαι από κάποιον, φυλάσσομαι από, με *αιτ.*, σε Ευρ. · *Ενεργ.* με την ίδια σημασία, σε Σοφ., Ευρ. **φρούρημα, -ατος, τό, I.** αυτό που παρακολουθείται ή φυλάσσεται, *λείας βουκόλων φρουρήματα*, η φροντίδα των βουκόλων για τα βοοειδή, σε Σοφ. **II.** φρουρός, σε Αισχύλ., λέγεται για ένα μόνο άνθρωπο, στον *ιδ.* **III.** παρακολούθηση, φρούρηση, *φρούρημα ἔχειν*, σε Ευρ. **φρουρητός, -ή, -όν, ρημ. επίθ.** του *φρουρέω*, αυτός που φρουρείται ή φυλάσσεται, σε Ανθ. **φρουρήτωρ, -ορος, ὁ (φρουρέω)**, φρουρός, σε Ανθ. **φρούριον, τό (φρουρός)** · **I.** παρατηρητήριο, οχυρωμένος τόπος, κάστρο, σε Αισχύλ., Θουκ. κ.λπ. **II.** φρούριο, οχυρό, λέγεται για τόπο, σε Αισχύλ., Θουκ. **φρουρίς, -ίδος, ἡ (φρουρός)**, καράβι που ορίζεται για φρούρηση, σε Θουκ., Ξεν. **φρουρο-δόμος, -ον**, αυτός που φρουρεί το σπίτι, σε Ανθ. **φρουρός, ὁ**, παρατηρητής, φύλακας, σε Ευρ., Θουκ. κ.λπ. (συνηρ. από *προ-ουρός* όπως το *φροῦδος* από το *πρὸ ὁδοῦ*). **φρύαγμα[ῦ], -ατος, τό (φρυάσσομαι)** · **I.** ισχυρό φύσημα, χλιμίντρισμα, σε Αισχύλ., Σοφ. **II.** *μεταφ.*, ακόλαστη συμπεριφορά, αυθάδεια, σε Πλούτ. **φρυαγματίας, -ου, ὁ**, ατίθασο ἄλογο · *μεταφ.* ως *επίθ.*, αλαζόνας, ακόλαστος, σε Πλούτ. **φρυαγο-σέμνακος, -ον**, ακόλαστος και αλαζόνας, σε Αριστοφ. **φρυάσσομαι, Αττ. -ττομαι**, μέλ. *-ξομαι* · *αποθ.* **1.** λέγεται για ζωνρά ἄλογα, χλιμιντρίζω και ανασηκώνομαι, σε Ανθ. · *φρυάσσομαι πρὸς τοὺς ἀγῶνας*, χλιμιντρίζω ανυπόμονα για τον αγώνα, σε Πλούτ. **2.** *μεταφ.* λέγεται για

ανθρώπους, είμαι ακόλαστος, ανυπότακτος, χωρίς φραγμό, αδίστακτος, σε Ανθ.· ομοίως, σε Ενεργ. αόρ. α' *έφρύαζα*, σε Κ.Δ.

φρῦγάνίζομαι, συλλέγω φρύγανα για καύση.

φρῦγανισμός, ό, συλλογή από ξερά φρύγανα για καύση, συγκέντρωση ξύλων για φωτιά, σε Θουκ.

φρῦγᾶνον[ῦ], **τό (φρύγω)**, κυρίως στον πληθ., ξερά φρύγανα, ξύλα για φωτιά, Λατ. sarmenta, σε Ηρόδ., Αριστοφ. κ.λπ.· ο ενικ. μόνο με περιληπτική σημασία, = *τά φρύγανα*, σε Αριστοφ.

φρῦγίλος[ῖ], **ό**, ένα πτηνό, πιθ. ο σπίνος, Λατ. fringilla, σε Αριστοφ.

Φρύγιος[ῦ], **-α, -ον και -ος, -ον (Φρύξ)**· **1.** Φρύγιος, Φρυγικός, αυτός που ανήκει ή προέρχεται από τη Φρυγία, σε Ευρ. **2.** *Φρύγιοι νόμοι, μέλη*, Φρυγική μουσική, δηλ. μουσική που παίζεται με αυλό, αγριότερη από τη μουσική με λύρα, σε Ευρ.

Φρῦγιστί, επίρρ. για τη μουσική, στον Φρυγικό ρυθμό, σε Πλάτ.

φρύγω[ῦ], μέλ. *φρῦζω*, Δωρ. -ζῶ, αόρ. α' *έφρυζα*· Παθ., αόρ. α' *έφρύχθην*, αόρ. β' *έφρύγην [ῦ]*, παρακ. *πέφρυγμαi*· **1.** ξεροψηνώ ή τηγανίζω, σε Αριστοφ.· *έρετμοῖσι φρῦζουσι*, θα μαγειρέψουν με τα ξύλα των κουπιών, σε Χρησμ. παρ' Ηροδ. — Παθ., *πεφρυγμέναi κριθαί*, καθουρδισμένο κριθάρι, σε Θουκ. **2.** λέγεται για τον ήλιο, τσουρουφλίζω, Λατ. torgere, σε Θεόκρ.

φρυκτός, -ή, -όν, ρημ. επίθ., **1.** ξεροψημένος, σε Αριστοφ. **II.** ως ουσ.

φρυκτός, ό, δαυλός, πυρσός, φανός, σε Αισχύλ.· *φρυκτοῖ πολέμιοι ἤρροντο ές τόπον*, πύρινα σημάδια (φανοί) που δηλώνουν ότι ο εχθρός πλησίασε σ' έναν τόπο, σε Θουκ.

φρυκτωρέω, μέλ. *-ήσω*, δίνω σημάδια από φωτιά — Παθ., *έφρυκτωρήθησαν νῆες προσπλέουσαι*, το πλησίασμα των πλοίων δόθηκε με σημεία από φωτιές, σε Θουκ.

φρυκτωρία, ή, επικοινωνία με πυρσούς ή φωτιές, σε Αισχύλ., Αριστοφ.

φρυκτώριον, τό, φάρος, πύργος με προειδοποιητική φωτεινή σύμανση, σε Πλούτ.

φρυκτ-ωρός, ό (φρυκτός II, οὔρος B), φύλακας που φυλάει σε πύργο με φωτιές, τις οποίες ανάβει για να ειδοποιήσει σε περίπτωση κινδύνου, Θουκ.

φρῦνη[ῦ], **ή**, βάτραχος, σε Αριστ.

Φρῦνίχειος[ῖ], **-α, -ον**, αυτός που ταιριάζει ή που ανήκει στο Φρύνιχο (τον Κωμ. ποιητή), *τό Φρυνίχειον έκλακτίζειν*, σε Αριστοφ.

φρῦνος, ό, όπως *φρῦνη*, βάτραχος, σε Αριστ.

φρύξω, μέλ. του *φρύγω*.

Φρύξ, ό, γεν. *Φρῦγός*, κάτοικος της Φρυγίας, σε Ομήρ. Ιλ.· ως όνομα (ενός) δούλου, σε Αριστοφ.· πρβλ. Davus, Geta.

φῦ, ουφ! **I.** επιφώνημα δυσαρέσκειας, αποστροφής, σε Αριστοφ. **II.** Επικ. γ' ενικ. αορ. β' του *φύω*.

φῦγᾶδε, επίρρ. (*φῦγή*) όπως *φόβονδε*, μέσω φυγής ή δραπετεύσης, *φῦγαδ' έτραπεν ἴππους*, έτρεψε τα άλογά του σε φυγή, σε Ομήρ. Ιλ.

φῦγᾶδεῦω, μέλ. *-σω (φυγάς)*, απομακρύνω από κάποια χώρα, εξορίζω, σε Ξεν., Δημ.

φῦγᾶδικός, -ή, -όν, αυτός που ανήκει ή ταιριάζει σε εξόριστο, *φυγαδική προθυμία*, απερίσκεπτος ζήλος εξόριστου, σε Θουκ.· επίρρ. *-κῶς*, σε Πλούτ.

φῦγᾶδο-θήρας, -ου, ό (θηράω), αυτός που κυνηγά τους δραπετέτες ή τους εξόριστους, σε Πλούτ.

φῦγ-αίχμης, -ου, ό (αίχμη), αυτός που αποφεύγει τα δόρατα, απόλεμος, δειλός, σε Αισχύλ.

φῦγάς, -άδος, ὅ, ἡ (φεύγω)· **I.** κάποιος που φεύγει από τη χώρα του, φυγάς, εξόριστος, εξοστρακισμένος, μετανάστης, Λατ. *excul, profugus*, σε Ηρόδ., Αττ.· *φυγάδα ποιεῖν τινα*, σε Ξεν.· *κατάγειν φυγάδας*, τους ανακαλώ, κ.λπ. **II.** λέγεται για το στρατό, αυτός που τρέπεται σε φυγή, σε Σοφ.

φυγγάνω, ισοδ. τύπος του *φεύγω*, σε Αισχύλ., Σοφ.

φύγε[ῦ], Επικ. γ' ενικ. αόρ. β' του *φεύγω*.

φυγεῖν, απαρ. αορ. β' του *φεύγω*.

φῦγή, ἡ (φεύγω)· **I. 1.** φυγή στη μάχη, Λατ. *fuga*, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ., Τραγ.· δοτ. *φυγῆ*, εσπευσμένα, σε άτακτη φυγή, σε Σοφ., Ευρ.· *φυγῆ φεύγειν*, σε Πλάτ. **2.** φυγή ή απόδραση από ένα πράγμα, αποφυγή αυτού, με γεν., *νόσων φυγαί*, σε Σοφ.· *φυγαί λέκτρων*, σε Ευρ. **II. 1.** εξορία, εξοστρακισμός, Λατ. *exilium*, σε Τραγ., Σοφ.· *φυγῆν φεύγειν*, πηγαίνω σε εξορία, σε Πλάτ.· *ζημιούδν φυγῆ*, σε Ευρ.· *φυγῆς τιμᾶσθαι* (ενν. *δίκην*), ορίζω ως ποινή την εξορία, σε Πλάτ. **2.** ως περιληπτικό όνομα, *φυγάδες*, σώμα (σύνολο) από εξόριστους ή μετανάστες, σε Θουκ., Αισχίν.

φῦγο-δέμνιος, -ον, αυτός που αποφεύγει τη συζυγική κλίνη, σε Ανθ.

φῦγο-δίκηέω, μέλ. *-ήσω (δίκη)*, αποφεύγω, δεν προσέρχομαι σε δίκη, σε Δημ.

φῦγομᾶχέω, μέλ. *-ήσω*, αποφεύγω τη μάχη ή τον πόλεμο, σε Πολύβ.

φῦγό-μᾶχος, -ον (μάχομαι), αυτός που αποφεύγει τη μάχη, σε Σιμων.

φῦγό-ξενος, -ον, αυτός που αποφεύγει τους ξένους, αφιλόξενος, σε Πίνδ.

φῦγοπονία, ἡ, αποστροφή προς την εργασία, σε Πολύβ.

φῦγό-πονος, ὅ, αυτός που αποφεύγει τη δουλειά ή τις ταλαιπωρίες, σε Πολύβ.

φῦγο-πτόλεμος, -ον, ποιητ. αντί *φυγοπόλεμος*, αυτός που αποφεύγει τον πόλεμο, δειλός, σε Ομήρ. Οδ.

φυγών, μτχ. αορ. β' του *φεύγω*.

φύζα, ἡ, ορμητική δραπέτευση, σύσταση συμμορίας, σε Όμηρ.

φυζᾶκίνος, -ή, -όν, αυτός που τρέπεται σε φυγή γρήγορα, φυγάς, δειλός, σε Ομήρ. Ιλ.

φυζᾶλέος, -α, -ον, = το προηγ., σε Ανθ.

φῦή, Δωρ. **φῦά, ἡ (φύω)**· **I.** ανάπτυξη, ανάστημα, ιδίως σωστή ανάπτυξη, υψηλό ανάστημα, σε Όμηρ.· *Νέστορι εἶδός τε μέγεθός τε φῦήν τ' ἄγχιστα ἐφῶκει*, ήταν όμοιος με το Νέστορα και στη μορφή και στην ανάπτυξη του σώματος και στο ύψος, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** ποιητ. αντί *φύσις*, η φυσική δύναμη κάποιου, φύση, πνεύμα, σε Πίνδ. **III.** το άνθος ή η ακμή της ηλικίας, στον ιδ.

φύη ή φυή, γ' ενικ. ευκτ. αορ. β' του *φύω*.

φυήναι, απαρ. Παθ. αορ. β' του *φύω*.

φῦκίόεις, -εσσα, -εν, αυτός που είναι γεμάτος φύκια, φυκώδης, σε Ομήρ. Ιλ., Θεόκρ.

φῦκίον ή φύκιον, τό, I. = *φῦκος I*, κυρίως χρησιμ. σε πληθ., σε Πλάτ., Θεόκρ. **II.** = *φῦκος II*, κοκκινάδι, σε Λουκ.

φῦκο-γείτων, -ονος, ὅ, ἡ, αυτός που βρίσκεται κοντά στα φύκια, αυτός που κατοικεί κοντά στη θάλασσα, σε Ανθ.

φῦκος, -εος, τό, Λατ. *fucus*, φύκι, φύκι στην ξηρά, φυτό της θάλασσας, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** το κόκκινο χρώμα που παρασκευάζεται από το φύκι, ρουζ, κοκκινάδι, Λατ. *fucus*, σε Αριστοφ., Θεόκρ.

φυκτός, -ή, -όν, αρχ. τύπος του *φευκτός*, αυτός που μπορεί να αποφευχθεί ή να δραπετεύσει, να φύγει, σε Όμηρ.

φῦλάζω, μέλ. *-άζω*, χωρίζω σε φυλές, σε Πλουτ.

φῦλάκεσσι, Επικ. αντί *φύλαξι*, δοτ. πληθ. του *φύλαξ*.

φϋλάκη, ή (φυλάσσω)· I. 1. παρακολούθηση ή φύλαξη, παρατήρηση, φύλαγμα, φρούρηση, ιδίως τη νύχτα, *φυλακῆς μνήσασθε*, συνεχίστε τη φρούρηση και φύλαξη, σε Ομήρ. Ιλ.· ομοίως, *φυλακάς ἔχειν*, στο ίδ.· *ὅπως ἀφανῆς εἶη ἡ φυλακή*, δεν υπάρχει τίποτα φανερό να φρουρήσω, σε Θουκ.· *φυλακὴν φυλάττειν*, συνεχίζω να φυλάσσω, σε Ξεν.· *τὰς φυλακάς ποιεῖσθαι*, στον ίδ.· *φυλακάς καταστήσασθαι*, τοποθετώ φρουρές, σε Αριστοφ. **2.** φρουρός ή φρουρά, λέγεται για ανθρώπους, σε Πλάτ., Ξεν. κ.λπ.· *ἡ τοῦ σώματος φυλακή*, φύλαξη του σώματος, σε Δημ.· φρουρά ή φρούριο, σε Ηρόδ.· *ἡ ἐν τῇ Ναυπάκτῳ φυλακῆ*, λέγεται για μοίρα ναυτική, σε Θουκ. **3.** λέγεται για τόπο, παρατηρητήριο, θέση, σταθμός, σε Ομήρ. Ιλ., Ξεν. **4.** χρησιμοποιείται για χρόνο, μέρος της νύχτας, σε Ηρόδ., Ευρ. κ.λπ. **5.** τόπος εγκλεισμού, δεσμοτήριο, φυλακή, σε Ανθ., Κ.Δ. **II. 1.** παρατηρητήριο, φύλαξη, τήρηση, συντήρηση, είτε για ασφάλεια είτε για περιορισμό, *ἔχειν ἐν φυλακῆ τινα*, κρατώ φυλακισμένο ή περιορισμένο (απασχολημένο), σε Ηρόδ.· *τὸν τῆς γλώσσης χαρακτήρα ἐν φυλακῆ ἔχειν*, συντηρώ τον ίδιο χαρακτήρα της γλώσσας, στον ίδ.· ομοίως, *διὰ φυλακῆς ἔχειν ἡ ποιεῖσθαι τι*, σε Θουκ.· επίσης, *φυλακὴν ἔχειν*, = *φυλάττεσθαι*, προσέχω, αγρυπνώ, *περὶ τινα*, σε Ηρόδ.· *ἦσαν ἐν φυλακῆσι*, είχαν μεγάλες προφυλάξεις, στον ίδ. **2.** επιτροπεία, σε Αριστ. **3.** ασφάλεια, σε Ισοκρ. **III.** (από Μέσ.), προφύλαξη, σε Πλάτ.

φϋλάκικός, -ή, -όν, διατεθειμένος να τηρεί ή να φυλάει, επιμελής, προσεκτικός, σε Πλάτ.

φϋλάκίς, -ίδος, θηλ. του *φύλαξ*, σε Πλάτ.

φϋλάκός[ϋ], ὁ, Επικ. και Ιων. αντί *φύλαξ*, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ.

φυλακτέος, -α, -ον, ρημ. επιθ. του *φυλάσσω*· **1.** αυτός που πρέπει να φυλάσσεται ή να διατηρείται, σε Σοφ., Ευρ. **II. 1.** *φυλακτέον*, αυτό που πρέπει να προσέχει κανείς ή να υπακούει, σε Ευρ. **2.** (από Μέσ.), αυτός που πρέπει να προφυλαχθεί εναντίον κάποιου, *τι*, σε Αισχύλ., Πλάτ.

φϋλακτήρ, -ῆρος, ὁ, ποιητ. αντί *φύλαξ*, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ.

φϋλακτήριον, τό (φυλάσσω)· 1. θέση που φρουρείται σθεναρά, φρούριο ή κάστρο, σε Ηρόδ.· *φύλακιο*, Λατ. *statio*, σε Θουκ., Ξεν. **2.** μέσο ασφαλείας, μέσο διατήρησης, σε Δημ.· στους Ιουδαίους *φυλακτήρια* ήταν περγαμηνές με γραμμένα πάνω σ' αυτές κείμενα από το Νόμο, που χρησιμοποιήθηκαν ως φυλαχτά, σε Κ.Δ.

φϋλακτικός, -ή, -όν, I. προστατευτικός, με γεν., σε Αριστ. **II. 1.** λέγεται για ανθρώπους, αυτός που φυλάσσει, προσεκτικός, σε Ξεν.· *φυλακτικὸς ἐγκλημάτων*, διατηρώντας την ανάμνησή τους, σε Αριστ. **2.** (από Μέσ.), προφυλακτικός, στον ίδ.

φύλαξ[ϋ], -ακος (φυλάσσω)· I. φύλακας, φρουρός, σκοπός, Λατ. *excubitor*, σε Όμηρ., Αττ.· *οἱ φύλακες*, η φρουρά, σε Θουκ., Ξεν. κ.λπ.· *φύλακες τοῦ σώματος*, σωματοφύλακες, σε Πλάτ.· επίσης, ως θηλ., *κλήξ ἐπὶ γλώσση* (*φυλακίς*), σε Σοφ., Ευρ. κ.λπ. **II. 1.** κηδεμόνας, προστάτης, υπερασπιστής, σε Ησίοδ. κ.λπ.· με γεν. αντικ., *φύλαξ δорός*, υπερασπιστής κατά του δόρατος, σε Ευρ. **2.** εκτελεστής, φύλακας, περιφρουρητής *τοῦ δόγματος*, σε Πλάτ.· *τοῦ ἐπιταττομένου*, σε Ξεν. **3.** λέγεται για πράγματα, *φύλακες ἐπὶ τοῖς ὠνίοις*, λέγεται για τους *ἀγορανόμους*, σε Λυσ.

φύλαξις[ϋ], -εως, ή (φυλάσσω), φύλαξη, φρουρά, σε Ευρ.

φϋλαρχέω, μέλ. -ήσω, 1. είμαι ή ενεργώ ως *φύλαρχος*, σε Ξεν.

φϋλαρχία, ή, το αξίωμα του *φύλαρχου*, σε Αριστ.

φύλ-αρχος[ῶ], ὁ, **I.** αρχηγός φυλής, φύλαρχος, σε Ηρόδ., Ξεν.

χρησιμοποιήθηκε για να μεταφράσει το Ρωμαϊκό tribunus, σε Πλούτ. **II.** στους Αθηναίους, ο διοικητής του ιππικού, ένας από κάθε φυλή, βλ. **ἵππαρχος.**

Φυλάσιος[ᾶ], ὁ, κάτοικος της Φυλής (στην Αττική), σε Αριστοφ.

φυλάσσω, Αττ. -ττω, (√ΦΥΛΑΚ), Επικ. απαρ. φυλασσόμεναι· μέλ. φυλάζω, αόρ. α' ἐφύλαξα, Επικ. φύλ-, παρακ. πεφύλαχα — Μέσ., μέλ. -άζομαι, επίσης με Παθ. σημασία· αόρ. α' ἐφυλαζάμην, Παθ. αόρ. α' ἐφυλάχθην, παρακ. πεφύλαγμαι, προστ. πεφύλαξο.

A. απόλ., φυλάσσω και προστατεύω, φρουρώ, σε Όμηρ., Αττ.· σὺν κυσὶ φυλάσσοντας περὶ μῆλα, σε Ομήρ. **II.** μετβ., **1.** φυλάσσω, προστατεύω, διατηρώ, υπερασπίζομαι, σε Όμηρ. κ.λπ.· φυλάττειν τινὰ ἀπὸ τινος, φυλάσσω κάποιον ἀπὸ ἑνα πρόσωπο ἢ πράγμα, σε Ξεν.· επίσης, φυλάσσω τινὰ μὴ πάσχειν, προστατεύω κάποιον για να μην υποφέρει, σε Σοφ. — Παθ., φυλάσσομαι, διατηρούμαι ὑπὸ φύλαξη, σε Ηρόδ. **2.** παραφυλάω, παραμένω, περιμένω ἢ ενεδρεύω, σε Όμηρ., Θουκ.· φυλάσσω τὸ σύμβολον, ἔχω το νου μου για προειδοποίηση με φωτιά, σε Αισχύλ.· παρατηρώ, περιμένω, αναμένω μια συγκεκριμένη στιγμή ἢ ἑνα ορισμένο γεγονός, σε Ηρόδ., Θουκ.· φυλάσσω νύχτα, περιμένω να ἔρθει η νύχτα, σε Θουκ. **3.** μεταφ., διατηρώ, διαφυλάττω, τηρώ, χόλον, ὄρκια, σε Ομήρ. **II.**· φυλάσσω ἔπος, περιφρουρώ την εκτέλεση διαταγής, στο ἴδ.· νόμον, σε Σοφ.· φυλάσσω σκαιοσύναν, επιμένω σε αυτή, τη διατηρώ, την υποθάλπτω, στον ἴδ. — Παθ., φυλάττεσθαι παρὰ τινι, φυλάσσομαι μέσα ἢ ἀπὸ..., σε Σοφ. **4.** διαμένω σε ἑνα τόπο, τότε δῶμα

φυλάσσοις, σε Ομήρ. **III.** **Γ.** Μέσ., με Παθ. παρακ., **I.** απόλ., **1.** βρίσκομαι ὑπὸ τη φύλαξη κάποιου, συνεχίζω να φυλάσσω, νύχτα φυλασσομένοισι, σε Ομήρ. **II.**· πεφυλαγμένος εἶναι, προσεκτικός, φρόνιμος, σε Ξεν. **2.** με αιτ., διατηρώ ἑνα πράγμα κοντά μου, φυλάσσω αὐτὸ στο μυαλό μου, σε Ησίοδ., Σοφ. **3.** φυλάσσω, διατηρώ με ασφάλεια, καὶ κεφαλὴν πεφύλαξο, σε Χρησμ. παρ' Ηροδ. **4.** με απαρ., φροντίζω να κάνω, σε Ηρόδ. **5.** με γεν., φυλάσσεσθαι τῶν νεῶν, φροντίζω για τα καράβια, εἶμαι προσεκτικός με αὐτά, σε Θουκ. **II.** φυλάσσεσθαι τι ἢ τινα, εἶμαι προσεκτικός, φυλάσσομαι ἀπὸ κάποιον, προφυλάσσομαι, αποφεύγω, σε Ηρόδ., Αισχύλ.· επίσης, φυλάττω πρὸς τι, σε Θουκ.· ἀπὸ τινος, σε Ξεν.· με μετχ., εἰσορῶν φυλάζομαι, θα φροντίσω να ἔχω το νου μου, σε Σοφ.· με απαρ., φυλάσσω μὴ ποιεῖν, φροντίζω να μην κάνω, προφυλάσσω ἐνάντια στο να γίνει κάτι, σε Ηρόδ.· φυλάσσω τὸ μὴ γενέσθαι, τι, σε Δημ.· ομοίως φυλάσσω μὴ ἢ φυλάσσω ὅπως μή..., με υποτ., φροντίζω να μη γίνει κάποιο πράγμα, σε Ευρ., Ξεν.· σπανίως με γεν., τῶν εἰδ' φυλάξαι, σε Σοφ. **III.** μερικές φορές η Ενεργ. ἔχει σημασία Μέσ., σε Ευρ., Πλάτ.

φῦλετεύω, μέλ. -σω, δέχομαι στη φυλή, σε Αριστ.

φυλέτης, -ου, ὁ (φυλή), κάποιος ἀπὸ την ἴδια φυλή, συμφυλέτης, Λατ. tribulis, ὧ φυλέτα, σε Αριστοφ.

φῦλετικός, -ῆ, -όν, αὐτὸς που ἀνήκει ἢ ταιριάζει στον φυλέτην, φυλετικός, σε Αριστ.

φῦλή, ἡ (φύω), ὅπως φῦλον, **I.** ράτσα ἢ φυλή ἀνθρώπων, κατὰ φυλάς, σε Ξεν. **II.** **1.** σώμα (σύνολο) ἀνθρώπων που ἐνώνεται με δεσμούς αἵματος ἢ λόγω καταγωγής, γενιά (φυλή), ὅπως ἦταν οὖ φυλές στους Δωριεῖς (φυλή γενική), σε Πίνδ.· λέγεται για τις τέσσερις παλιές Αττικές φυλές, σε Ηρόδ., Ευρ.· λέγεται για τους Ιουδαίους, σε Κ.Δ. **2.** φυλή που ἐνώνεται ἀπὸ τη συνοίκηση στο ἴδιο μέρος, ὅπως εκατονταρχία ἢ κομητεία, ὅπως ἦταν οὖ δέκα τοπικές φυλές στην Αθήνα που σχηματίστηκαν ἀπὸ τον Κλεισθένη (φυλή τοπική), σε Ηρόδ. κ.λπ.· οὖ υποδιαίρέσεις των γενικῶν φυλῶν ἦταν οὖ φρατρίαί, ἐνὼ των τοπικῶν ἦταν

οι *δῆμοι*. **III.** διαίρεση στο στρατό που αποτελείται από μια φυλή, σε Ηρόδ., Θουκ. κ.λπ.· έπειτα, σώμα ιππικού, σε Ξεν.· πρβλ. φύλαρχος II.

φύλια, ποιητ. —**ίη, ή,** δέντρο που αναφέρεται μαζί με την ελιά, σε Ομήρ. Οδ.· είτε άγρια ελιά, είτε σχίνος.

φυλλάς, -άδος, ή (φύλλον), 1. σωρός από φύλλα ή στοιβάδα από φύλλα, σε Ηρόδ., Σοφ. **2.** φύλλα ή φύλλωμα δέντρου, σε Αισχύλ.· κλαδί ή κλάρα, σε Ευρ., Αριστοφ. **3.** ποιητ. αντί δέντρο ή φυτό, *φυλλάς Παρνησία*, δηλ. η δάφνη, σε Ευρ.· *φυλλάς μυριόκαρπος*, λέγεται για πυκνό άλσος, σε Σοφ.

φυλλεῖον, τό, συνήθως σε πληθ., φύλλα λαχάνων, μικρά χόρτα, όπως είναι η μέντα και ο μαϊντανός, σε Αριστοφ.

φύλλινος, -η, -ον, (φύλλον), αυτός που ανήκει ή προέρχεται από φύλλα, φτιαγμένος από φύλλα, σε Θεόκρ., Λουκ.

φυλλοβολέω, μέλ. -ήσω, αποβάλλω τα φύλλα, σε Αριστοφ.

φυλλο-βόλος, -ον (βάλλω), αυτός που ρίχνει τα φύλλα, σε Αριστοφ.

φυλλό-κομος, -ον (κόμη), πυκνόφυλλος, σε Αριστοφ.

φύλλον, τό (φλέω)· I. 1. φύλλο· στον πληθ., φύλλα ή περιληπτικά, φύλλωμα δέντρου, σε Όμηρ., Ηρόδ. κ.λπ.· *οἷη περ φύλλων γενεή, τοῖη δέ καὶ ἀνδρῶν*, τέτοια είναι η γενιά των φύλλων, όπως είναι και των ανθρώπων, σε Ομήρ. Ιλ.· *φύλλοις βάλλειν*, σε Ευρ.· σε ενικ., *φύλλον ἐλαίας*, ποιητ. αντί *ἐλάα*, σε Σοφ.· μεταφ. λέγεται για χορικά άσματα, *φύλλ'αοιδᾶν*, σε Πίνδ. **2.** λέγεται για λουλούδια, πέταλο, σε Ηρόδ., Θεόκρ. **II.** ιατρικό βότανο, σε Σοφ.

φυλλο-ρόος, -ον (ρέω), φυλλοβόλος.

φυλλορροέω, μέλ. -ήσω, ρίχνω τα φύλλα, σε Κωμ. φράση, *φυλλορροέω ἀσπίδα*, ρίχνω ή αφήνω την ασπίδα μου να πέσει, σε Αριστοφ.

φυλλό-στρωτος, -ον, στρωμένος ή καλυμμένος με φύλλα, σε Ευρ.· επίσης δοτ. *φυλλοστρώτι* (όπως από *φυλλο-στρώς*), σε Θεόκρ.

φυλλο-φόρος, -ον (φέρω), αυτός που φέρει φύλλα, *φυλλοφόρος άγών*, αγώνας στον οποίο το έπαθλο είναι στεφάνι από φύλλα, σε Πίνδ.

φυλλο-χόεω, ρίχνω φύλλα ή μαλλιά, σε Ανθ.

φυλλο-χόος, -ον (χέω), αυτός που ρίχνει φύλλα.

φῦλο-κρῖνέω, κάνω διακρίσεις στις φυλές, σε Θουκ.

φῦλον, τό (φύω)· I. 1. ράτσα, φυλή, τάξη ανθρώπων, σε Όμηρ. κ.λπ.· συχνά σε πληθ., σμήνος, επίσης λέγεται για άλλα ζώα, σμήνη από σκνίπες, σε Ομήρ. Ιλ.· *φῦλον ὀρνίθων*, ράτσα πουλιών, σε Σοφ. **2.** φύλο, σε Ησιόδ.· *τὸ θήλυ, τὸ ἄρρεν φῦλον*, σε Ξεν. **II.** με πιο στενή σημασία, ράτσα, φυλή ανθρώπων, έθνος, *φῦλα Πελασγῶν*, σε Ομήρ. Ιλ.· *κελαινὸν φῦλον*, λέγεται για τους Αιθίοπες, σε Αισχύλ. κ.λπ. **III.** ακόμα πιο στενή σημασία, = *φυλή* II. I., γενιά ή φυλή ανθρώπων που συγγενεύουν λόγω αίματος ή καταγωγής, *κατὰ φῦλα*, σε Ομήρ. Ιλ.

φύλοπις[ῦ], -ιδος, αιτ. -*ιδα* και -*ιν*, ή, κραυγή μάχης, βοή μάχης, μάχη, σε Όμηρ. (αμφιβ. προέλ.).

φῦμα, -ατος, τό (φύω), όπως *φυτόν*, ανάπτυξη, γέννημα, προϊόν· ιδίως, όγκος, σε Ηρόδ.

φύμεναι[ῦ], Επικ. αντί *φῦναι*, απαρ. αορ. β' του *φύω*.

φύξιμος, -ον (φεύγω)· I. αυτός που μπορεί να προσφέρει ευκαιρία διαφυγής· ουδ. *φύξιμον*, μέρος για διαφυγή, μέρος για καταφύγιο, σε Ομήρ. Οδ.· *ιερὸν φύξιμον*, άσυλο, σε Πλούτ. **II.** με αιτ., *φύξιμός τινα*, ικανός να ξεφύγει ή να δραπετεύσει, σε Σοφ.

φύξιον, τό όπως *φύξιμον*, μέρος για καταφύγιο, σε Πλούτ.

φύξις, -εως, ή, = *φυγή*, σε Ομήρ. Ιλ.

φύρᾱμα[ῶ], -ατος, τό, αυτό που είναι ανακατεμένο και ζυμωμένο, ζυμάρι, σε Κ.Δ.

φῦράω[ῶ], μέλ. -άσω [ᾱ], αόρ. α' ἐφύρᾱσα — Παθ., αόρ. α' ἐφυράθη[ν] [ᾱ], Ἰων. -ήθη, παρακ. πεφύρημαι· (φύρω)· **1.** ανακατεύω αλεύρι ή κριθάρι έτσι ώστε να φτιάξω ζυμάρι, ζυμώνω, σε Ηρόδ., Ξεν.· γῆν φυράσειν φόνω, κάνω τη γη έναν αιματηρό πολτό, σε Αισχύλ. — Παθ., οἴνω καὶ ἐλαίω πεφυραμένα ἄλφιστα, σε Θουκ. **2.** μεταφ., μαλακὴν φωνὴν φυρασάμενος, βγάξω μια μαλακή φωνή, σε Αριστοφ.

φύρδην, επίρρ. (φύρω), ανακατεμένα, σε απόλυτη σύγχυση, σε Αισχύλ., Ξεν.· Δωρ. **φύρδαν**, σε Ανθ.

φύρσω, υποτ. αορ. α' του επόμ.

φύρω[ῶ], παρατ. ἔφῦρον, αόρ. α' ἔφυρσα, ἔπειτα ἔφῦρα — Παθ., μέλ. πεφύρσομαι, αόρ. α' ἐφύρθη· ἔπειτα αόρ. β' ἐφύρη· **I. 1.** ανακατεύω κάτι ξηρό με κάτι υγρό, κυρίως με την έννοια της καταστροφής, όπως δηλαδή ρυπαίνω ή μαιίνω, δάκρυσιν εἴματ' ἔφυρον, έβρεξαν τα ενδύματά τους με δάκρυα, σε Ομήρ. Ἰλ.· επίσης με γεν., χεῖλα φύρσω αἵματος, σε Ομήρ. Οδ. — Παθ., δάκρυσι πεφυρμένη, στο ίδ.· αἵματι οἶκος ἐφύρθη, σε Αισχύλ. **2.** λέγεται για ξηρά πράγματα, κόνει φύρουσα κάρα, σε Ευρ.· γαίᾳ πεφύρσεσθαι κόμαν, είναι καταδικασμένος να έχει τα μαλλιά του λερωμένα με χώμα, σε Πίνδ. **II. 1.** μεταφ., αναμειγνύω μαζί, ανακατεύω, μπερδεύω, ἔφυρον εἰκῆ πάντα, ανακάτεψαν όλα τα πράγματα μαζί, τα έκαναν άνω κάτω, σε Αισχύλ. κ.λπ. — Παθ., ανακατεύω, ἐκ πεφυρμένου καὶ θηριώδους, από συγκεχυμένη και άγρια κατάσταση, σε Ευρ. **2.** σε Παθ. επίσης, αναμειγνύω με άλλους, έχω συναλλαγές με κάποιον, σε Πλάτ.

φύς, μτχ. αορ. β' του φύω· ό φύς, γιος· πρβλ. [φύσας](#).

φῦσα, -ης, ή, **I.** μουγκρητά, συνήθως σε πληθ., σε Ομήρ. Ἰλ., Θουκ.· σε ενικ., σε Ηρόδ. **II. 1.** άνεμος, πνοή, φύσημα, φούσκωμα στο στομάχι, σε πληθ., σε Πλάτ. **2.** λέγεται για τη φωτιά, χείμαρρος ή πίδακας, σε Ομηρ. Ὑμν. **3.** φουσαλλίδα, σε Λουκ.

φυσᾶντες, Αιολ. αντί -ῶντες, ονομ. πληθ. μτχ. του φυσάω.

φύσας, μτχ. αορ. α' του φύω· ό φύσας, πατέρας· πρβλ. [φύς](#).

φῦσάω, Ἰων. -έω, μέλ. -ήσω (φῦσα)· **I.** απόλ., φυσώ, πνέω, λέγεται για μουγκρητά, σε Ομήρ. Ἰλ.· λέγεται για τον άνεμο, δεινὰ φυσᾶν, ξεφυσώ θορυβωδώς, σε Ευρ.· μέγα φυσᾶν, Λατ. magnum spirare, αγανακτώ, στον ίδ.· φυσάω τὸ αἶμα, πνέω αίμα και θάνατο, σε Σοφ. **II.** μτβ., πνέω ή φυσώ, φουσκώνω, σε Αριστοφ., Ξεν.· λέγεται για πνευστά όργανα, σε Αριστοφ.· φυσάω τὰς γνάθους, είμαι λαχανιασμένος, ἐπί τινι, για ένα πράγμα, σε Ξεν. **3.** φυσώ για να ανάψω φωτιά. **4.** φυσώ, σβήνω, τὴν λαμπάδα, σε Αριστοφ. **5.** φυσώ, εκφυσώ, σε Σοφ. **6.** φυσώ ένα πνευστό μουσικό όργανο, σε Ευρ., Αριστοφ., Θεόκρ.

φυσέω, Ἰων. αντί φυσάω.

φύσημα, -ατος, τό (φῦσάω)· **I.** αυτό που φυσιέται ή παράγεται από το φύσημα, φύσημα δύσπλητον, δυσχερής αναπνοή, σε Ευρ.· δνοφώδη αἰθέρος φυσήματα, ισχυρό φύσημα καταγιόδας, στον ίδ.· πόντιον φύσημα, τρικυμισμένη ή φουρτουνιασμένη θάλασσα, σε Ευρ.· μέλανος αἵματος φυσήματα, μαύρο αίμα που τρέχει από τα ρουθούνια, λέγεται για τη σφαγή μικρών βοοειδών, στον ίδ. **II.** κρατήρας, σε Λουκ. **III.** φύσημα, πνοή, ξεφύσημα, λέγεται για άλογο, σε Ξεν.· μεταφ., αλαζονεία, σε Πλάτ.

φῦσητήρ, -ῆρος, ό (φυσάω), όργανο για φύσημα, φυσητήριο ή σωλήνας, σε Ηρόδ.

φῦσιᾶμα, τό, δυνατό φύσημα αναπνοής, φύσημα, σε Αισχύλ.

φῦσιᾶω, Επικ. μτχ. αμτβ., φυσᾶω, ξεφυσᾶω, αναπνέω δυνατά, ασθμαίνω, σε Ομήρ. Ιλ., Αισχύλ., Σοφ.

φῦσιγγόομαι, Παθ. (φῦσιγξ), εξερεθίζομαι τρώγοντας σκόρδο, κυρίως λέγεται για μαχητικά κοκόρια· απ' όπου οι Μεγαρείς (που ήταν μεγάλοι καλλιεργητές σκόρδων), λέγεται ότι ήταν *ὀδύναις πεφυσιγγωμένοι*, εξοργισμένοι, μανιακοί από την οργή, σε Αριστοφ.

Φῦσι-γνάθος, ὁ, αυτός που έχει φουσκωμένα μάγουλα, όνομα βατράχου, σε Βατραχομ.

φῦσι-γνώμων, -ον, = *φυσιογνώμων*, σε Θεόκρ.

φῦσιγξ, -ιγγος, ἦ, κοτσάνι σκόρδου ή το εξωτερικό περίβλημα της σκελίδας του σκόρδου (αμφίβ. προέλ.).

φῦσι-ζοος, -ον (φῦω, ζωή), αυτός που παράγει ζωή, σε Όμηρ.

φῦσικός, -ή, -όν (φύσις)· **I.** φυσικός, αυτός που παράγεται από τη φύση, αντίθ. προς *διδασκός*, σε Ξεν., Αριστ. **II.** αυτός που ανήκει ή είναι μέσα στην τάξη της εξωτερικής φύσης, φυσιολογικός, φυσικός αντίθ. προς *ἠθικός*, σε Αριστ.

φῦσιογνωμονέω, εξετάζω τα εξωτερικά χαρακτηριστικά, κρίνω το χαρακτήρα ενός ανθρώπου από τα εξωτερικά του γνωρίσματα, σε Δημ.

φῦσιο-γνώμων, -ον, γεν. -ονος, αυτός που κρίνει το χαρακτήρα ενός ανθρώπου από τα εξωτερικά του γνωρίσματα, σε Αριστ.

φῦσιόω (φῦσα), φουσκώνω, σε Κ.Δ. (για Επικ. μτχ. *φυσιόων*, βλ. [φυσιάω](#)).

φύσις[ῦ], ἦ, γεν. *φύσεως*, Ιων. *φύσιος*, Αττ. δυϊκ. *φύσει* ή *φύση*· (φύω)· **I. 1.** φύση, φυσική κατάσταση, δύναμη, σύσταση, συνθήκη ενός ανθρώπου ή πράγματος, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ., Αττ. **2.** όπως το *φύη*, μορφή, ανάστημα, *ἡ νόον ἢ τοι φύσιν*, ή κατά τον νουν ή κατά την εξωτερική μορφή, σε Πίνδ.· *τὸν δὲ Λαΐον φύσιν τίν' εἶχε, φράζε*, σε Σοφ.· *τὴν ἐμὴν ἰδὼν φύσιν*, σε Αριστοφ. **3.** σχετικά με το πνεῦμα, η φύση κάποιου, φυσική κλίση, φυσική δύναμη χαρακτήρα, σε Σοφ. κ.λπ. **4.** συχνά περιφρ., *πέτρου φύσιν σὺ γ' ὀργάνειας*, δηλ. θα μπορούσε να προκαλέσει ακόμα και πέτρα, σε Σοφ.· *ἡ φύσις αὐτοῦ ἀντὶ αὐτός*, σε Πλάτ. **II. 1.** φύση, δηλ. η σειρά ή η τάξη της φύσης, *κατὰ φύσιν πεφυκέναι*, είμαι φτιαγμένος έτσι από τη φύση μου, φυσικά, σε Ηρόδ. κ.λπ.· αντίθ. προς *παρὰ φύσιν*, σε Ευρ., Θουκ.· ομοίως, *προδότης ἐκ φύσεως*, προδότης από τη φύση του, σε Αισχίν.· ομοίως σε δοτ., *φύσει*, από τη φύση, φυσικά, σε Αριστοφ. κ.λπ.· *φύσιν ἔχει*, με απαρ., είναι φυσικό ότι..., σε Ηρόδ., Πλάτ. **2.** αρχή, γέννηση, *φύσει γεγονότες εὔ*, σε Ηρόδ.· *φύσει νεώτερος*, σε Σοφ.· ομοίως, *τὴν φύσιν*, σε Ξεν. **III.** φύση, σύμπαν, σε Πλάτ., Αριστ. **IV.** ως κάτι συγκεκριμένο, πλάσματα, ζῶα (πρβλ. [φύστις](#)), *θητη φύσις*, η ανθρωπότητα, σε Σοφ.· *πόντου εἰναλία φύσις*, τα πλάσματα της θάλασσας, στον ίδ.· *θήλεια φύσις*, η γυναικεία φύση, σε Ξεν.· *αἱ τοιαῦται φύσεις*, τέτοιου είδους πλάσματα όπως αυτά, σε Ισοκρ. **V.** φύση, είδος, γένος, *βιοτῆς φύσις*, σε Σοφ.· γένος, σε Ξεν. **VI.** φύλο, σε Σοφ., Θουκ.

φῦσιώσις, -εως, ἦ (φυσιόομαι), φυσική τάση, ροπή, σε Κ.Δ.

φύσκη, ἦ (φυσᾶω), στομάχι ή παχύ έντερο, σε Αριστοφ.

φυστή (ενν. *μᾶζα*), ἦ, είδος γλυκίσματος με κριθάρι, ζύμη που έχει ανακατευθεί λίγο, δεν ζυμώθηκε γερά, σε Ανθ.· *φυστή μᾶζα*, σε Αριστοφ. (αμφίβ. προέλ.).

φύστις, -εως, ἦ (φύω), απόγονοι, γενιά, σε Αισχύλ.

φϋτάλια, Ιων. **-ίη, ή** (*φυτόν*)· **I.** μέρος με φυτά, φυτεία ή αμπελώνας, αντίθ. προς σπαρτή γη (*ἄρουρα*), σε Ομήρ. **Ιλ.** **II.** φυτό, σε Ανθ. (το *υ* γίνεται μακρό στους δακτυλικούς στίχους).

φϋτάλιμος, -ον (**φύω**)· **I.** αυτός που παράγει, τρέφει, περιθάλλει, *φυτάλιμοι γέροντες*, πατέρες ή ηλικιωμένοι γονείς, σε Αισχύλ.· *λέκτρα φυτάλια*, το συζυγικό κρεβάτι, σε Ευρ. **II.** φυσικός, προερχόμενος από τη φύση· στον Οιδ. Κολ. 150 του Σοφ., πρέπει να υπάρχει η εξής στίξη: *ἔ᾽ ἄλαῶν ὀμμάτων! ἄρα καὶ ἦσθα φυτάλιμος δυσαίων, αχ! τα τυφλά σου μάτια! πες, είσαι τόσο δυστυχισμένος εκ φύσεως, από τη γέννησή σου;*

φϋτεία, ή (**φυτεύω**)· **I.** φύτευμα, σε Ξεν. **II.** ανάπτυξη φυτού, στον ίδ. **III.** φυτό, σε Κ.Δ.

φύτευμα, -ατος, τό, φυτό, σε Πίνδ., Σοφ.

φϋτευτήριον, τό, I. φυτό που αναπτύσσεται μέσα σε δενδροκομείο, σε Ξεν. **II.** δενδροκομείο ή φυτώριο, σε Δημ.

φϋτευτός, -ή, -όν, ρημ. επίθ., αυτός που έχει φυτευτεί, που έχει παραχθεί, σε Πλάτ.

φϋτεύω, μέλ. *-σω*, αόρ. *α΄ ἐφύτευσα* — Παθ., αόρ. *α΄ ἐφυτεύθην*, ποιητ. *γ΄ πληθ. φύτευθεν*, παρακ. *πεφύτευμαι*· (*φυτόν*)· **I. 1.** φυτεύω δέντρα, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. κ.λπ.· *απόλ.*, σε Ησίοδ., Ξεν. — Μέσ. φυτεύω, λέγεται για τον εαυτό μου, σε Πίνδ. **2.** μεταφ., γεννώ παιδιά, σε Ησίοδ., Ηρόδ. κ.λπ.· *ὁ φυτεύσας μόνο, ο πατέρας*, σε Σοφ., Ευρ. κ.λπ.· *οἱ φυτεύσαντες*, οι γονείς, σε Σοφ.· μεταφ., *ἔβρις φυτεύει τύραννον*, στον ίδ. — Παθ., *γεννιέμαι από γονείς, τινος ἔκ ή ἀπό τινος*, σε Πίνδ., Σοφ. **3.** γενικά, παράγω, επιφέρω, προξενώ, *κακὸν ή κακὰ φυτεύω*, σε Ομηρ.· *φυτεύω πῆμα*, σε Σοφ. — Παθ., *ὄλβος σὺν θεῶ φυτευθείς*, στον ίδ. **II.** φυτεύω το έδαφος με δέντρα που παράγουν φρούτα, *φυτεύω γῆν*, σε Θουκ.· *φυτεύω ἀγρόν*, σε Ξεν. — Παθ., *γῆ πεφυτευμένη*, αντίθ. προς *ψιλή*, σε Ηρόδ., Ξεν.

φϋτικός, -ή, -όν (**φυτόν**), αυτός που προέρχεται ή ανήκει στα φυτά, *τὸ φυτικόν*, η αρχή της φυτικής (οικολογικής) ζωής, σε Αριστ.

φύτλη, ή, (**φύω**), φύτρα, γενιά, σε Πίνδ., Ανθ.

φϋτο-εργός, -όν, ποιητ. αντί *φυτουργός*, σε Ανθ.

φϋτόν, τό (**φύω**)· **I.** αυτό που έχει αναπτυχθεί, φυτό, δέντρο, σε Ομήρ. **Ιλ.**, Ησίοδ. κ.λπ. **II. 1.** γενικά, δημιουργημα, λέγεται για ανθρώπους, σε Ευρ., Πλάτ. **2.** όπως *ἔρνος*, λέγεται για ανθρώπους, απόγονος, παιδί, σε Ευρ., Θεόκρ.

φϋτός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του *φύω*, σχηματισμένος από τη φύση, ανεπιτήδευτος, σε Πίνδ.

φϋτοσκᾶφία, ή, κηπουρική, σε Ανθ.

φϋτο-σκᾶφος[ᾶ], -ον (**σκᾶπτω**), αυτός που σκάβει τα φυτά, *φυτοσκᾶφος ἀνήρ*, γεωργός, κηπουρός, σε Θεόκρ.

φϋτο-σπόρος, -ον, φυτευτής· μεταφ., πατέρας, σε Σοφ.

φϋτ-ουργός, -όν (**ἔργω*)· **I.** αυτός που δουλεύει στα φυτά· ως ουσ., κηπουρός, αμπελουργός, σε Ανθ. **II.** μεταφ., δημιουργός, σε Σοφ., Ευρ.· πρωτεργάτης ενός πράγματος, σε Πλάτ.

φϋτ-ώνυμος, -ον, αυτός που πήρε το όνομά του από κάποιο φυτό ή δέντρο, σε Ανθ.

φύω, παρατ. *ἔφρον*, Επικ. *γ΄ ενικ. φύν*, μέλ. *φύσω [ῶ]*, αόρ. *α΄ ἔφῶσα* — Μέσ., μέλ. *φύσομαι*, αμτβ. *Ενεργ. χρόνοι*, παρακ. *πέφῶκα*, Επικ. *γ΄ πληθ. πεφῶσι*, Επικ. *μτχ. θηλ. πεφουῖα*, αιτ. *πληθ. πεφουῶτας*, υπερσ. *ἐπέφῶκειν*, Επικ. *πεφῶκειν*, Επικ. *γ΄ πληθ. ἐπέφῶκον*, αόρ. *β΄ ἔφρον* (όπως από *φῶμι*), Επικ.

γ' ενικ. φῶ, γ' πληθ. ἔφουν (αντί ἔφῶσαν, που είναι επίσης γ' πληθ. του αορ. α'), γ' ενικ. ευκτ. φύη ή φούη, απαρ. φῶναι, Επικ. φύμεναι, μτχ. φύς. Έπειτα έχουμε Παθ. αορ. β' ἐφύην, υποτ. φυῶ, -ῆ, -ῶσι.

A. I. 1. Μτβ., σε Ενεργ. ενεστ., μέλ. και αορ. α', βγάζω, παράγω, κάνω να φυτρώσει, κ.λπ., σε Όμηρ. κ.λπ.· ομοίως, *τρίχας ἔφυσεν*, έκανε τα μαλλιά να μεγαλώσουν, σε Ομήρ. Οδ.· λέγεται για χώρα, *φύειν καρπόν τε καὶ ἄνδρας*, σε Ηρόδ. **2.** λέγεται για ανθρώπους, γεννώ, παράγω, δημιουργώ, Λατ. procreare, σε Ευρ. κ.λπ.· *ὁ φύσας*, ο δημιουργός, πατέρας (αντίθ. προς *ὁ φύς*, ο γιος, βλ. κατωτ. Β. I. 2), σε Σοφ.· λέγεται και για τους δύο γονεῖς, *οἱ φύσαντες*, σε Ευρ.· μεταφ., *ἦδ' ἡμέρα φύσει σε*, θα έρθεις στο φως με τη γέννηση, σε Σοφ.· *χρόνος φύει ἄδηλα*, στον ιδ. **3.** λέγεται για ανθρώπους σε σχέση με την ανάπτυξη του σώματός τους, *φύω πάγωνα*, μεγαλώνω ή βγάζω γένια, σε Ηρόδ.· *φύω πτερά*, σε Αριστοφ.· απ' όπου, το αστείο *φύειν φράτερας*, βλ. **φράτηρ**. **4.** μεταφ., *φρένας φύειν*, αποκτώ μυαλό, σε Σοφ.· *δόξαν φύειν*, αποκτώ μεγάλη ιδέα για τον εαυτό μου, σε Ηρόδ. **II.** απόλ., βγάζω βλαστάρια, *ἀνδρῶν γενεὴ ἢ μὲν φύει ἢ δ' ἀπολήγει*, μια γενιά παράγει βλαστούς, η άλλη παύει να το κάνει, σε Ομήρ. Ιλ.· *δρύες φύονται*, σε Θεόκρ. **B. I. 1.** Παθ. με αμτβ. Ενεργ. χρόνους, βλ. αορ. β', παρακ. και υπερσ., αναπτύσσομαι, φύω, φυτρώνω, μεγαλώνω, σε Ομήρ. Οδ.· *φύεται αὐτόματα ῥόδα*, σε Ηρόδ.· ομοίως, *τοῦ κέρα ἐκ κεφαλῆς ἑκκαιδεκάδωρα πεφύκει*, από το κεφάλι του είχαν φυτρώσει κέρατα μήκους δεκαέξι παλαμῶν, σε Ομήρ. Ιλ., Πλάτ.· *τῶν φύντων αἴτιος*, ο αίτιος, ο δημιουργός των πραγμάτων που φύτρωσαν, σε Δημ. **2.** λέγεται για ανθρώπους, γίνομαι ή γεννιέμαι, κυρίως συχνό σε αορ. β' και παρακ. *ὁ λωφήσων οὐ πέφυκέ πω*, θα καταργήσει αυτό που δεν γεννήθηκε ακόμα, σε Αισχύλ.· *μὴ φῶναι νικᾶ*, φαίνεται καλύτερο να μην έχει γεννηθεῖ κανείς, σε Σοφ. κ.λπ. **II. 1.** ο παρακ. και μερικές φορές ο αορ. β' έχουν σημασία ενεστ., είμαι από τη φύση μου τέτοιος ή τέτοιος, *πέφυκε κακός, σοφός*, σε Τραγ. κ.λπ.· ομοίως, *οἱ καλῶς πεφυκότες*, σε Σοφ.· *ἔπειτα, απλά είμαι τέτοιος ή τέτοιος, ἔφυς μήτηρ θεοῦ*, σε Αισχύλ.· *ἀπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ*, σε Ευρ. **2.** με απαρ., είμαι από τη φύση κατάλληλος, ικανός να πράξω έτσι και έτσι, *ἔφουνπράσσειν*, σε Σοφ.· *φύσει μὴ πεφυκῶτα τοιαῦτα φωνεῖν*, δεν είναι προικισμένα από τη φύση ώστε να μιλοῦν, στον ιδ.· *πεφύκασι ἀμαρτάνειν*, σε Θουκ. **3.** με πρόθ., *φῶναι ἐπὶ δακρύοις*, είμαι από τη φύση μου επιρρεπής στα δάκρυα, σε Ευρ.· *πεφυκῶς πρὸς ἀρετὴν*, σε Ξεν. **4.** με δοτ., τυχαῖνω σε κάποιον από τη φύση, είμαι ο φυσικός κλήρος κάποιου, με απαρ., είναι φυσικό να κάνω, σε Αριστ.· απόλ., *ὡς πέφυκε*, όπως είναι φυσικό, σε Ξεν. **Φώκαια**, ἦ, πόλη στην Ιωνία, σε Ομηρ. Ὑμν., Ηρόδ. κ.λπ. **Φωκαιεύς**, Αττ. **Φωκᾶεύς**, -έως, ὁ, κάτοικος της Φωκίδας, σε Ηρόδ., Θουκ. **Φωκεύς**, -έως, ὁ, κάτοικος της Φωκίδας, σε Ομήρ. Ιλ. (σε Επικ. γεν. πληθ. *Φωκῆων*), ονομ. πληθ. *Φωκέες*, σε Ηρόδ.· *Φωκεῖς*, σε Θουκ.· *Φωκῆς*, σε Σοφ., γεν. *Φωκέων*, σε Αισχύλ. **II.Φωκίς** (ενν. γῆ), ὁ, Φωκίδα, πάνω στον Κορινθιακό κόλπο, δυτικά της Βοιωτίας, σε Ξεν.· ως επίθ., σε Τραγ. **III.** επίθ. *Φωκικός*, -ή, -όν, προερχόμενος από τη Φωκίδα, σε Δημ. **φώκη**, ἦ, φώκια, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. **φωλάς**, -άδος, ἦ, **I.** = *φωλεύουσα*, αυτή που διαμένει σε τρύπα, σε Ανθ.· λέγεται για την αρκούδα, αυτή διαμένει ναρκωμένη μέσα στη σπηλιά της, σε Θεόκρ. **II.** γεμάτη με κρυψώνες, σε Βάβρ. **φωλεός**, ὁ, τρύπα, σπήλαιο, λέγεται για λιοντάρια, σε Βάβρ.· λέγεται για αλεπούδες, σε Κ.Δ. (ἀγν. προέλ.). **φωλεύω**, διαμένω σε τρύπα ή σπήλαιο, σε Θεόκρ., Βάβρ.

φωνάεις, Δωρ. αντί *φωνήεις*.

φωνασκέω, μέλ. *-ήσω*, εξασκώ τη φωνή μου, μαθαίνω να τραγουδάω ή να απαγγέλλω, σε Δημ.

φωνασκία, **ή**, άσκηση της φωνής, απαγγελία, σε Δημ.

φωνασκιός, **-ή**, **-όν**, αυτός που ανήκει ή αναφέρεται στην εξάσκηση της φωνής, *φωνασικόν ὄργανον*, σε Πλούτ.

φω-ασκός, **ὁ** (**ἀσκέω**), αυτός που εξασκεί τη φωνή, δάσκαλος μουσικής, δάσκαλος απαγγελίας, Sueton. August.

φωνέω, μέλ. *-ήσω* (*φωνή*), παράγω ήχο ή φωνή· **I. 1.** κυρίως λέγεται για ανθρώπους, μιλάω δυνατά ή καθαρά, ή απλώς μιλάω, σε Όμηρ. κ.λπ.· με σύστ. αντ., *ὄπα φωνήσασης*, κάνω τη φωνή ήχο, σε Ομήρ. Οδ.· ομοίως, *βέκος φωνέω*, βγάζω τον ήχο *βέκος*, σε Ηρόδ.· ομοίως με ουδ. επίθ., *μέγιστα φωνέειν*, έχει τη δυνατότερη φωνή, στον ίδ.· *μέγα φωνέω*, σε Αισχύλ.· απόλ., κλαίω δυνατά, σε Σοφ.· τραγουδάω, σε Θεόκρ. **2.** λέγεται για ζώα, βγάζω κραυγές, σε Αριστ.· χρησιμοποιείται για τον κόκορα, κράζω, σε Κ.Δ. **3.** λέγεται για μουσικά όργανα, ηχώ, σε Ευρ.· *αλλά βροντῆς φωνέω*, έχει φωνή, είναι σημαντικό, σε Ξεν. **II. 1.** με αιτ. προσ., μιλάω σε κάποιον, φωνάζω, καλώ κάποιον, σε Ομήρ. Ιλ.· με δοτ., φωνάζω σε, *Ζεῦ ἄνα, σοὶ φωνῶ*, σε Σοφ. **2.** φωνάζω κάποιον με το όνομά του, αποκαλώ, στον ίδ. **3.** *φωνέω τινά*, με απαρ., προστάζω κάποιον να κάνει κάτι, *σέφωνῶ μὴ συγκομίζειν*, σε Σοφ. **III.** με αιτ. πράγμ., μιλάω σχετικά με, σε Αισχύλ., Σοφ.

φωνή, **ή** (**φάω**)· **I. 1.** ήχος, φωνή, κυρίως ο ήχος της φωνής· λέγεται για ανθρώπους, Λατ. *vox*, σε Όμηρ. κ.λπ.· λέγεται για τις κραυγές της μάχης, σε Ξεν.· *φωνήν ῥήξει*, το *rumpe vocem* του Βιργ. βγάζω έναρθρο ήχο, σε Ηρόδ., Αριστοφ.· *φωνή ἰέναι*, Λατ. *vocem edere*, σε Ηρόδ. κ.λπ.· πληθ., *αἱ φωναί*, οι τόνοι της φωνής, σε Πλάτ.· παροιμ., *φωνῆ ὄραῖν*, λέγεται για τυφλό άνθρωπο, σε Σοφ. **2.** φωνή ή κραυγή ζώων, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. κ.λπ. **3.** κάθε έναρθρη φωνή ως αντίθ. της άναρθρης (*νόφος*), σε Σοφ. κ.λπ. **4.** λέγεται για ήχους από άψυχα αντικείμενα, *φωναὶ συρίγγων*, σε Ευρ.· *ὀργάνων*, σε Πλάτ. **II. 1.** η δύναμη του λόγου, ομιλία, Λατ. *sermo*, σε Σοφ. **2.** γλώσσα, Λατ. *lingua*, σε Ηρόδ. **3.** είδος γλώσσας, διάλεκτος, σε Αισχύλ., Θουκ. κ.λπ. **III.** φράση, ρήση, *τὴν Σιμωνίδου φωνήν*, σε Πλάτ.

φωνήεις, Δωρ. **-άεις** [*ā*], **-εσσα**, **-εν**· ουδ. πληθ. συνηρ. *φωνᾶντα*: **1.** αυτός που βγάζει φωνή ή λόγο, προικισμένος με το λόγο, φωνητικός, σε Ησίοδ., Ευρ.· *βέλη* (δηλ. *ἔπη*) *φωνᾶντα συνετοῖσι*, ομιλία προς τους σοφούς, σε Πίνδ.· λέγεται για ζώα, προικισμένα με το λόγο, σε Ξεν. **2.** λέγεται για τραγούδι, αυτό που ηχεί, σε Πίνδ. **3.** *τὰ φωνήεντα* (με ή χωρίς *γράμματα*), φωνήεντα. **φώνημα**, **τό** (**φωνέω**), **1.** παράγω ήχο ή φωνή, σε Σοφ. **2.** το εκφωνηθέν, ομιλία, γλώσσα, σε Σοφ.

φωνητός, **-ή**, **-όν** (**φωνέω**), αυτός που έχει λεχθεί, που έχει ειπωθεί, σε Ανθ.

φώρ, **ὁ**, γεν. *φωρός*, **I.** κλέφτης, Λατ. *fur*, σε Ηρόδ. κ.λπ. **II.** *φωρῶν λιμῆν*, λιμάνι κοντά στην Αθήνα, λίγο δυτικότερα του Πειραιά, που χρησιμοποιούνταν από λαθρεμπόρους, σε Δημ.

φωρά, Ιων. **φωρή**, **ή**, κλοπή, σε Βίωνα.

φωράω, μέλ. *-άσω* [*ā*], **1.** ψάχνω κλέφτη ή ερευνώ μια κλοπή, κάνω έρευνα σε σπίτι, σε Αριστοφ. **2.** σε Παθ., ανακαλύπτομαι, σε Δημ.· με μετχ., *κλέπτης ὦν φωρᾶσθαι*, σε Δημ.· ομοίως, *κακὸς ὦν ἐφωράθη φίλοις*, σε Ευρ.· επίσης λέγεται για πράγματα, *ἀργύριον ἐφωράθη ἐξαγόμενον*, παράνομα χρήματα ανακαλύφθηκαν να βρίσκονται σε διαδικασία εξαγωγής, σε Ξεν.

φοριᾶμός, ἡ, κιβώτιο, μπαούλο, κάσα, ιδίως λέγεται για ρούχα και χιτώνες (άγν. προέλ.).

φορίδιος, -α, -ον, ποιητ. αντί *φώριος*, κλεμμένος σε Ανθ.

φώριος, -ον (φώρ), **I.** κλεμμένος· *τὰ φώρια*, κλεμμένα αγαθά, σε Λουκ. **II.** μεταφ., μυστικός, κρυφός, σε Θεόκρ.

φώς, γεν. *φωτός*, *ό*, δυϊκ. *φῶτε*, *φωτοῖν*· πληθ. *φῶτες*, *φωτῶν*, *φωσί*· **I.** χρησιμ. από ποιητές, ακριβώς όπως το *άνήρ*, άνδρας, σε Όμηρ., Τραγ. **II.** άνδρας, αντίθ. προς τη γυναίκα, σε Όμηρ. Οδ., Σοφ.· *δύ' οἰκτρῶ φῶτε*, λέγεται για έναν άντρα και τη γυναίκα του, σε Ευρ. **III.** άνθρωπος, αντίθ. προς το θεό, σε Όμηρ. Ιλ., Αισχύλ.

φῶς, **τό**, συνηρ. από *φάος*, φως, βλ. *ιδ*.

φῶς, **ἡ**, πληθ. *φῶδες*, συνηρ. από *φωῖς*, βλ. *ιδ*.

φωστήρ, -ῆρος, ό (φῶς), αυτό που δίνει φως, φωτοδότης, σε Ανθ.· *οἰφωστήρες*, τα φώτα του παραδείσου, άστρα, στο *ιδ*., Κ.Δ.

φωσ-φόρος, ποιητ. **φαισφόρος, -ον (φέρω)**· **I. 1.** αυτός που φέρνει ή δίνει φως, σε Ευρ., Αριστοφ.· ως ουσ., *ό φωσφόρος* (ενν. *άστήρ*), αυτός που φέρνει φως, Λατ. Lucifer, δηλ. το πρωινό άστρο, όνομα που δόθηκε ιδίως στον πλανήτη Αφροδίτη, σε Κικ. **2.** λέγεται για το μάτι, σε Ευρ., Πλάτ. **II.** αυτός που φέρει πυρσό, επίθ. για συγκεκριμένες θεότητες, ιδίως για την Εκάτη, σε Ευρ.

φωτ-ᾶγωγός, -όν, αυτός που οδηγεί με φως· *φωταγωγός* (ενν. *θύρα*), *ἡ*, άνοιγμα για φως, παράθυρο, σε Λουκ.

φωτεινός, -ἡ, -όν (φῶς), φωτεινός, λαμπερός, σε Ξεν.

φωτίζω, μέλ. *φωτίσω*, **1.** λάμπω, δίνω φως, διδάσκω, σε Κ.Δ. **2.** φέρνω στο φως, δημοσιοποιώ, στο *ιδ*. **3.** φωτίζω πνευματικά και έπειτα βαπτίζω, στο *ιδ*.

φωτισμός, ό, διαφώτιση, φως, σε Κ.Δ.